

Dřevo, kov, beton i sklo...

V často velmi strohé a jednoduché architektuře a funkcionalisticky pojatém univerzálním neutrálním vnitřním prostoru je schodiště právě tím prvkem, který může dát objektu určitý, námi požadovaný charakter. Tak je chápáno schodiště již od dob renesance a baroka, a již v těchto dobách byla stavěna schodiště, která jsou dodnes architektonickými skvosty. Jejich návrhem se zabývali významní umělci takové velikosti, jako byl například Michelangelo.

PŘIPRAVIL: ŠTĚPÁN ORAVSKÝ, FOTO: SWN, DNA, SMIPE, STADLER SCHODY

Vřetenové schodiště, kombinace dřeva a kovu

Je samozřejmé, že jinak bude vypadat skryté, užitkové schodiště do sklepa a jinak schodiště reprezentující dům, případně mezonetový byt. Současné technologické možnosti jsou ovlivněny jednak nástupem počítačů a jejich programovým vybavením, jednak dnes už taky běžně můžeme využívat materiály i technologii jejich opracování prakticky z celého světa.

Kámen

Dodavatelé schodů nebo nášlapů jsou schopni dodat kolem stovky druhů dobře definovatelných kamenů. K tomu přistupuje další množství velmi kvalitních umělých konglomerovaných materiálů kámen využívajících. Ke zvýšení odolnosti proti poškození kamene např. olejovými skvrnami je možné použít speciální ochranné prostředky. Povrchová úprava těchto výrobků může být od vysokého lesku po téměř přírodní vzhled lámaného kamene, podle přání stavebních firem.

Dřevo

Podobná situace je i u schodišť dřevěných. Dodavatelé nabízejí obvyklá místní dřeva – smrk, borovice, modřín, buk, dub, jasan, javor, olše, bříza, třešeň, ořech, pařený buk, lepený buk cink, dub cink, ale i dřeva exotická, která mají velmi reprezentativní charakter. Současně nabízejí i vysoce kvalitní povrchovou úpravu, skvěle odolávající vlhkosti.

Individuálně, na místě odlité betonové schodiště

Železobeton

Železobetonová schodiště používaná převážně v novostavbách dodávají výrobci jako prefabrikované dílce, nebo je vytvářejí přímo na místě určení. Kladem těchto schodišť je možnost jejich používání již v průběhu stavby, nižší cena, samonosné konstrukce subtilního vzhledu bez nosných sloupů, nehořlavost a velmi malá hlučnost. Nášlapy i zábradlí těchto schodišť je možné kombinovat se všemi dostupnými materiály, např. se dřevem, kamenem, ocelí nebo sklem. Je také možné provést renovace těchto schodišť pomocí nanesení speciálních povrchů, které jsou vyráběny jen pro tento účel. Proto lze tato schodiště bez problému použít i v prostorách s dřevěným stropem, v mezonetových bytech apod. Složitost a tvarová rozmanitost těchto schodišť je obdobná jako u dřevěných schodišť, návrhy se provádějí počítačovými programy. Nevýhodou je mokry proces výroby na místě a několikátý denní proces vytvrzování a vysychání. To však u novostaveb nebo rozsáhlých rekonstrukcí nevádí. Tato schodiště se používají pro venkovní i vnitřní prostory.

Kovy a sklo

Zvláštní skupinu tvoří schodiště kovová, kam dnes přibýly cenově dostupné nerezové ocele a ocele, které vytvářejí vlastní ochrannou vrstvu oxidů, podobně jako duralová.

Pro výrobu nášlapů a zábradlí je možné využít i sklo. Nášlapy jsou vyráběny z mnohavrstvých lepených skel, skla se běžně vytvrzují a mají úpravu, která zabraňuje tvorbě větších šavlovitých kusů po rozbití.

Vřetenové schodiště z betonu, odlehčené dřevěnými nášlapy

Na místě vytvořený složitý tvar monolitického betonového schodiště

Dřevěné nášlapky a ocelové schodnice v „přetočeném“ provedení

Nosná část z monolitického betonu, zábradlí je vedeno nášlapky

Při výrobě těchto nášlapů se využívají všechny technologie zdobení skla. Sklo může být barevné, matné, pískované, může mít popisy apod.

Typy schodišť podle nosných prvků nášlapů

Dříve velmi rozšířeným typem byla schodiště schodnicová – zadlabaná sedlová. Tento typ je tvořen masivními schodnicemi, ve kterých jsou základy na nášlapky, případně na podstupnice. Schodnice, která určuje tvar schodiště, může být velmi jednoduchá, rovná, nebo může mít složitý šroubovicový tvar vyráběný na číslicově řízených strojích. Tento typ schodišť má solidní tvar a vysokou nosnost, proto se využívá i dnes.

Obdobná jsou schodiště bočnicová, používaná v technologicky vyspělých moderních stavbách. Příkladem je laserem vypalovaná ocelová schodnice nesoucí ocelové nebo skleněné nášlapky. Tento typ je vhodný pro reprezentativní prostory moderních interiérů. Kazetová schodiště tvoří jednotlivé nosné rámy, které jsou vynášeny zábradlím a rozpěrnými válečky. Jsou vhodná pro interiéry i pro exteriéry.

Vřetenová schodiště se budují pro úsporu místa i pro zajímavý vzhled. Jejich základem je nosná středová trubka (sloup), na kterou se navlékají vymežovací kroužky a pochozí nášlapky, schodiště bývá ukotveno do stropu výstupní podestou.

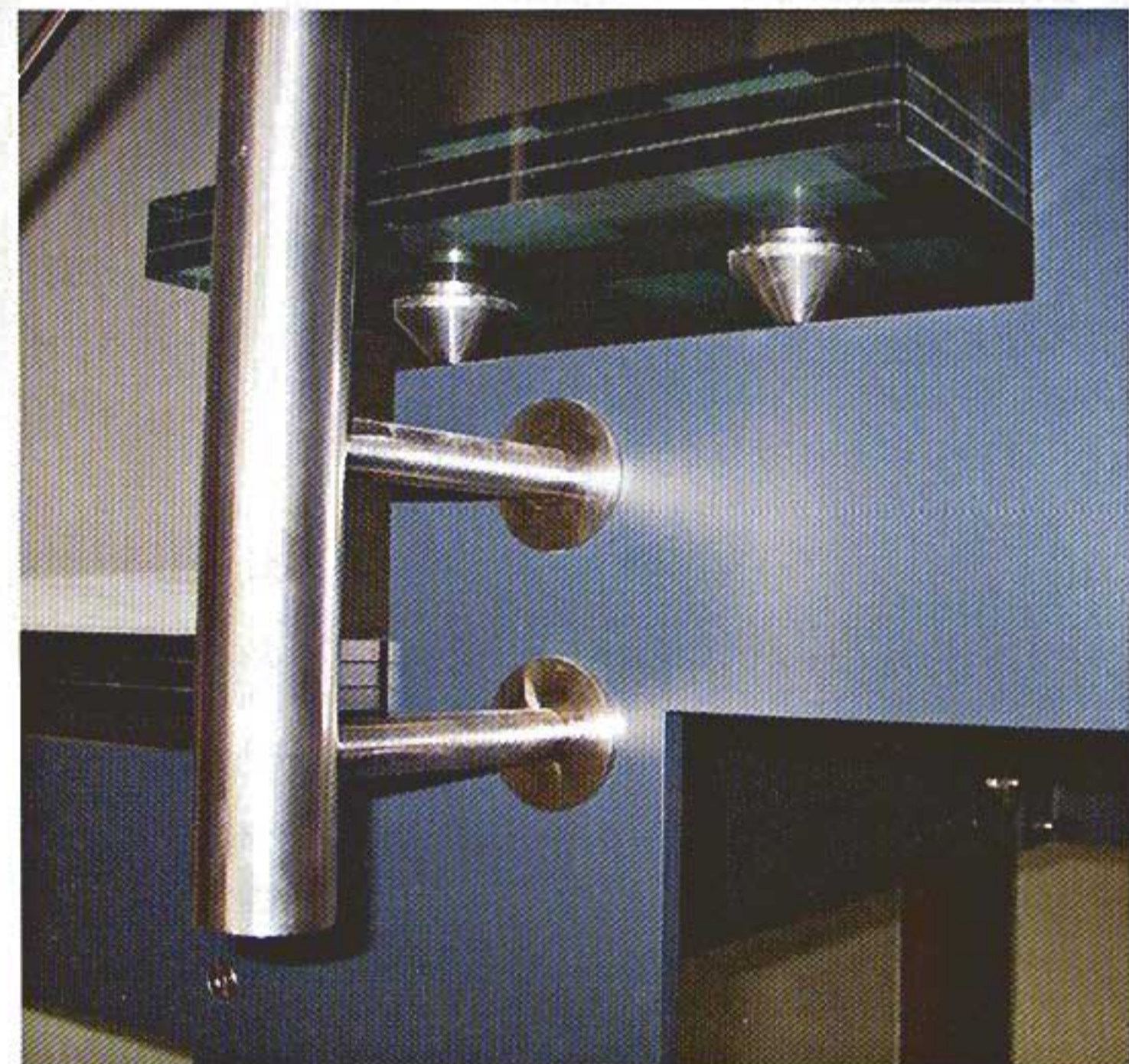
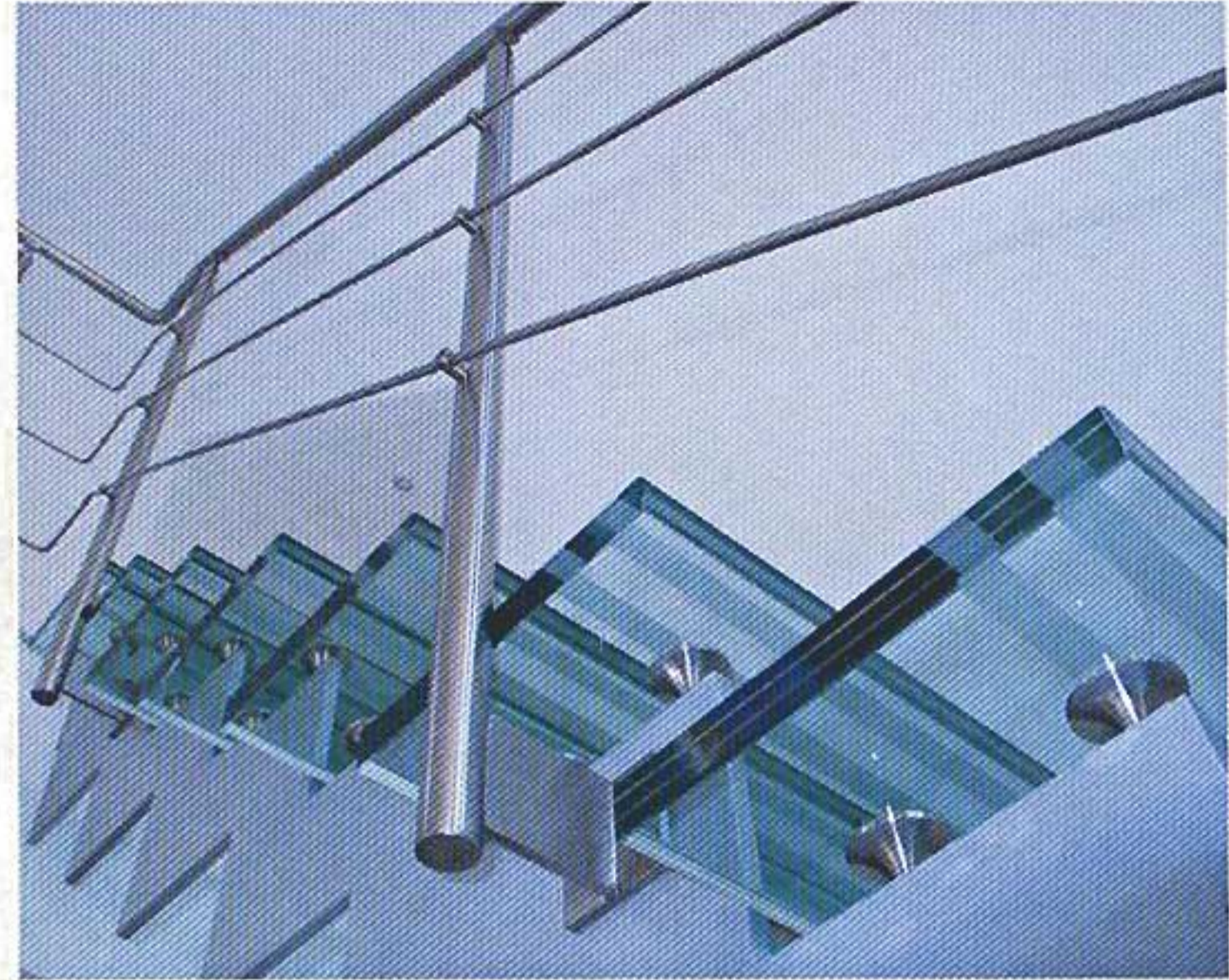
Páteřová schodiště se používají spíše v soukromých interiérech. Jsou tvořena sestavou stejných asymetrických nosných prvků, modulů, které umožňují téměř libovolný tvar schodiště. Součástí dodávky jsou i vymežovací kroužky, které přizpůsobí běžný sortiment konkrétní výšce místnosti. Tento typ schodiště lze používat již při výstavbě, místo definitivních nášlapů se použijí provizorní nášlapky z prken, plechu apod.

Nosným prvkem dřevěného schodiště mohou být i špruše vyrobené z ocele. Výrobce nazývá takový systém šprušlonosné schodiště.

Bočnicové řešení částečně samonosných nášlapů – kov, natřené dřevo

Při výběru schodiště může každý stavař použít reference výrobce, který má obvykle mnoho fotografií již vyrobených schodišť. Mnozí výrobci mají v nabídce normované půdorysy schodišť, někteří nabízejí i jednoduché programy, podle kterých si můžeme navrhnout základní tvar schodiště sami. Po zaměření a předběžném rozhodnutí o typu, který chceme použít, výrobce navrhne konkrétní schodiště včetně zábradlí, balustrád, připevňovacích otvorů apod. Tento návrh se provádí na počítačích. Prakticky každé schodiště je unikátní, navržené pro konkrétní prostor a konkrétní zatížení. Výroba každého schodiště je kusovou výrobou. V jednodušším případě jsou tvary jednotlivých prvků vytištěny na velkoplošných plotrech v měřítku 1:1, a podle tohoto podkladu pak následně vyrobeny. Někteří výrobci však přenesou údaje přímo do číslíkové řízených strojů. Zvláště u zakřivených schodišť může mít každý nášlap jiný tvar a schodnice tvar velmi složitý. ■

▲ Detaily upevnění skleněných nášlapů do kovové nosné konstrukce

▼ Dřevěná madla s ocelovou, technicky pojatou konstrukcí zábradlí

